

I^a MOSTRA
DE CINEMA MARGINAL

9 — 15 Febrer 1981

Sala APSI
carrer Sant Elias 25

Organitzada per la
CENTRAL DEL CURT

LA «MOSTRA DE CINEMA MARGINAL» I LA «CENTRAL DEL CURT»

La «CENTRAL DEL CURT» des del 1974 fins al moment actual ha desenvolupat una tasca única dins la parcel·la cinematogràfica de l'Estat Espanyol; fou creada amb l'única finalitat d'oferir un SERVEI als centres d'exhibició d'arrel popular (cine-clubs, associacions de veïns...), com era el de possibilitar unes projeccions de films que, molts cops, servien per a congregar un nombrós públic desitjós de col·loquiar entorn la problemàtica sociopolítica de l'Espanya franquista o de l'immediat postfranquisme.

Durant aquests quasi 7 anys d'existència ha possibilitat la supervivència de l'anomenat CINEMA MARGINAL, configurant-se en l'única distribuïdora alternativa cinematogràfica de l'Estat Espanyol. Una mitjana d'unes 300 contractacions i d'uns 600 films contractats per any donen la mida del treball desenvolupat.

Cal remarcar l'especial configuració de la «CENTRAL DEL CURT», no és un simple intermediari entre els autors dels films i els centres d'exhibició populars, és un col·lectiu de gestió on s'integren els propis realitzadors dels films distribuïts conscienciats de la necessitat del treball en la difusió com a paral·lel del de creació cinematogràfica.

La «CENTRAL DEL CURT» ha intentat en aquests darrers anys re-situat la seva funció pública, mirant primer d'obtenir una major repercussió en els mitjans de comunicació (cicles a Festivals cinematogràfics o a la Filmoteca) i fonamentalment endegar una nova pràctica difusora del cinema marginal, com era el projecte d'una sala alternativa d'exhibició cinematogràfica. Aquesta singular experiència es portà a terme a la «SALA AURORA» de Barcelona durant cinc setmanes a la tardor de l'any 78, on es van fer 4 sessions setmanals.

I és amb aquest esperit que la «CENTRAL» es traça l'organització d'una «MOSTRA DE CINEMA MARGINAL», on es projectessin aquells films marginals realitzats fonamentalment a l'Estat Espanyol i possibilitant la seva àmplia repercussió en els mitjans de comunicació generals i especialitzats, refermant així la nostra voluntat pública i rebutjant la pressumpta imposició del cinema marginal com un «cinema amateur» (entenent únicament com la pràctica aïllada realitzada per omplir el temps de lleure) o bé com un «ghetto» intel·lectualitzat. El traçat d'aquesta «MOSTRA» va més enllà de la simple organització d'una setmana de cinema, pretenem, per un costat, iniciar una mostra cinematogràfica com una tasca a continuar periòdicament i no com a fet puntual, i per l'altre endegar la nostra col·laboració amb les institucions públiques que puguin donar suport a la tasca diària de la «CENTRAL». I aquí hem d'esmentar la important col·laboració que iniciem amb els Serveis de Cultura de l'Ajuntament de Barcelona, punt de partida d'un projecte estable de descentralització cinematogràfica, de potenciament d'un cinema popular; tampoc no podem oblidar l'ajut de la «Caixa de Barcelona».

Aquesta «MOSTRA» l'hem articulada en tres vessants: 1) cinema de les nacionalitats, 2) cinema ecològic, i 3) cinema marginal. Pretenem donar cabuda a tot aquell cinema que per extensió denominarem CINEMA MARGINAL, un cinema molt sovint fruit d'una auto-marginació ideològica conseqüent amb una anàlisi *realista* del context definit per la indústria cinematogràfica, o bé que sofreix una marginació forçada per la dificultat d'inserir-se dins els canals de difusió comercials, dominats per les directrius i models cinematogràfics imposats per les multinacionals del sector (en un procés de desmantellació de les plataformes industrials nacionals). És un cinema molt sovint produït amb els estalvis dels propis realitzadors. Baldament a vegades, diverses institucions *no marginals*, com ara Caixes d'Estalvi, Fundacions, Escoles de Cinema i Col·legis professionals, però sí fora de les traces mercantilistes i homogeneïtzants de la indústria cinematogràfica, han ajudat a la seva finançació, en la mesura que representa un vehicle important d'expressió cultural. Un cinema amb vocació d'*eina* de difusió i de debat de la problemàtica i aspiracions de les classes populars, de la CULTURA de les diferents nacionalitats; un cinema que, a Catalunya, hom desitja convertir-lo en l'eix fonamental d'una infraestructura *popular* necessària per a assolir un CINEMA CATALÀ.

CENTRAL DEL CURT
(Febrer del 81)

CINE D'AUTOR

Vida de perros

16 mm. 14'. Magnètic. Color. Setembre de 1980

Realització: Josep Lluís Vicianà

Fotografia: Jordi Amorós

Càmera: Fernando Marín

Música original: Josep Roig

De tots els animals, el gos és l'amic més fidel de l'home. Des de fa moltes generacions les seves vides han estat íntimament lligades.

L'home l'ha utilitzat per a feines diverses, però quan ha deixat de ser-li útil, és abandonat.

El film mostra les vicissituds per les que han de passar aquestes bèsties des del moment en que són rebutjades.

L'abandó, la seva difícil supervivència, la impotència de les entitats destinades a la seva protecció per a pal·liar el problema, la vasectomia, la caça dels gossos i la seva posterior execució, són alguns dels temes tractats a la pel·lícula.

És per tot això que aquest film pretén ser més que un documental, és la denúncia a una societat que maltracta i extermina sistemàticament a l'anomenat millor amic de l'home... el gos.

Vida de perros és un reportatge que ben bé podria anomenar-se «muerte de perros», puix que exposa com acaven els gossos abandonats. Després d'una dificultosa tasca de localització d'espais i d'obtenció de permisos per a entrar-hi a filmar, l'equip realitzador aconsegueix una col·lecció d'imatges úniques sobre la solució oficial al problema que representa l'eliminació dels gossos sense amo. Les imatges tenen la virtut de fer esgarrijar en mostrar fets tan coneguts com oblidats.

JOAN GART

Aquest film va ser presentat a:

Jornades de Cinema Ecològic de la ciutat de Terrassa (10 d'octubre de 1980).

La Setmana de Molins de Rei (2 de desembre de 1980).

Visionat a:

Televisió espanyola en el programa «Entre nosaltres» (10 de novembre de 1980).

Obtingué 3 premis de:

L'Associació per a l'Assistència dels Animals.

L'Associació per a la Defensa dels Drets de l'Animal.

Federació Mundial per a la Protecció dels Animals.

Udol

16 mm. 12'. Òptic, color. 1980

Realització: col·lectiva

Idea original: Ignasi Juliachs

Producció: C.E.I.

Interpretada per: Rosa Morata, Rosa Romero, Pep Ballester i Carles Martos

Aquest curt-metratge argumental és una pel·lícula realitzada per un col·lectiu d'alumnes del departament de cinema del Centro de Enseñanza de la Imagen.

Es tracta, en primer lloc, d'un exercici acadèmic, però existeix una intenció de realitzar una obra vàlida des d'uns altres punts de vista. La recreació, un cop més, del mite de Dràcula està tractada amb un traçat original, no exempt d'humor.

Casa tomada

16 mm. 11'. Optic. B/N positivat sobre material de color. 1979

Realització: Pere Vila

Guió: Pere Vila i Roser Padilla

Fotografia: Joaquín Garzo i Blai Farran

Producció: C.E.I.

Interpretada per: Osvaldo Calatayud i Pilar Montejo

Adaptació del conte del mateix títol original de Julio Cortázar

El film ens mostra un procés de descomposició d'un home i d'una dona que viuen en una gran mansió. Dia a dia són sorpresos i perseguits per un seguit d'elements antinatural, que van prenent força fins a treure de la casa els seus habitants.

La raó o justificació d'aquets elements persecutoris se centra, tal vegada, en els records, la seva cultura, etc. El misteri es troba al final del corredor, en una habitació. La situació es fa insostenible i la *Casa Tomada* els obliga a abandonar-la.

«...» *Casa Tomada* és una pel·lícula molt peculiar; està realitzada per un grup d'estudiants d'una escola privada de cine com a pràctica final de curs (en 16 mm) i, malgrat tot, és una pel·lícula extraordinària...

El film defuig els possibles *efectes terrorífics* d'actuació visceral i immediata per part de l'espectador, tampoc no converteix aquest «quelcom», en un *element de «fantaciència»*, sinó que reflecteix aquella «història real» de la narració de Cortázar en què s'observen alguns elements «para-fantàstics», tal vegada de caire psicològic, és a dir, un reflex de la «vida interior»... (de la revista «Nueva Lente» n.º 102).

Film premiat en la selecció «no professional» del Festival Internacional de Cine de Terror de Sitges a l'any 1980.

Posteriorment, Pere Vila ha dirigit el curt-metratge en 35 mm titolat *Retorn*, estrenat comercialment a les sales de Barcelona.

Desig d'hivern

16 mm. 19'. B/N. 1980

Realització: Josep M.ª Serra i Josep M.ª Vázquez

Producció: Josep M.ª Vázquez

Guió: Josep M.ª Serra

Fotografia: Elisabet Klein

Il·luminació: Melcior Soler

So: Ricard Vidal

Muntatge: Mercè Casas

Script: Lydia Magdaleno

Maquillatge: Amparo Muñoz

Foto fixa: Lydia Magdaleno

Interpretada per: Maria Serra i Engràcia Garcia

Dues dones que comparteixen la mateixa habitació en una residència per a jaios, ens

mostren els esforços que fan diàriament per mantenir viva la il·lusió de seguir en contacte amb un món i una realitat que pertany a llur passat.

Ambdós realitzadors són naturals de Cardona (Barcelona). A partir de l'any 1974 comencen a treballar junts en el camp cinematogràfic, en el format de super 8, i han realitzat des d'aleshores diverses pel·lícules argumentals i experimentals.

L'any 1977, Josep M.ª Serra, cursa estudis a l'Institut del Teatre, branca de la Imatge i el 1979 ingressa al «Centro de Enseñanza de la Imagen», on es diploma en cinematografia.

Els projectes futurs s'orienten cap a la professionalització amb la mateixa dedicació de sempre.

Programa

16 mm. 20'. Magnètic. B/N. 1979

Realització: Albert Roig, Antoni Abril, Joan Guitart i Josep Prat

Els gats i els gossos tenen l'hàbit d'escarbar el lloc on han pixat. És un acte inútil, però inevitable puix que així ho porten escrit allà on no arriba la seva voluntat.

Aquest curt-metratge és la història d'un d'aquests actes inútils, amb la diferència que aquest no respon a codis genètics sinó a un costum humà. Un d'aquests costums humans que són per ells mateixos inútils i estúpids.

Joan Guitart és un cineasta integrat al «grup de Molins», amb una destacada pràctica de cinema independent (super 8 i 16 mm). Posteriorment a «Programa» ha realitzat un curt-metratge en 35 mm, anomenat *Instants*, sobre la infantesa de Pau Casals.

CINE TESTIMONIAL

Guerrilleros

16 mm. 88'. Magnètic. Color. 1978
Guió i realització: Mercè Coneja i Bartomeu Vila
Disseny gràfic: Jordi Artigas
Locució Kepa Acha

Guerrilleros és una pel·lícula que es traça a dos nivells. Per una part, la nostra intenció va ser la de col·laborar en la recuperació del nostre passat més immediat, ignorat i capgirat durant tants anys. És aquest motiu el que ens motivà a centrar-nos en un tema i en una època encara molt recent.

El tema és el de la guerrilla armada que va lluitar contra el franquisme. Comprèn un dilatat període, entre 1939 i 1953, malgrat que a algunes zones de l'Estat espanyol, les guerrilles comencen a actuar a l'any 1936.

Ens adrecem d'aquesta manera, a totes aquelles persones que optaren per la resistència armada davant la violència del règim instaurat per Franco.

El film inclou tretze testimonis que asumiren aquesta alternativa a Andalusia, Galícia, Castella, Catalunya, Aragó, etc. i que ens relaten, en directe, la raó i la lògica que va presidir la seva pràctica guerrillera. Ens mostra un ampli panorama d'opinions d'homes i dones, que varen saber reaccionar, en el camp i en les ciutats, davant la violència estatal.

Durant molts anys sostingueren una lluita a mort i totalment desigual amb les forces represives. Són molt pocs els que encara conserven la vida i que, després de penosos anys de lluita sincera per a mantenir els seus ideals de llibertat i humanitat, han vist com les seves vides es consumien a les presons de la dictadura.

Malgrat tot, *Guerrilleros*, que recull imatges documentals dels primers anys de la postguerra, no preten únicament recuperar un període històric. La intenció se centra també a aportar uns elements de reflexió sobre les formes anomenades «violentes». Unes formes que tot sovint tenen la intenció de desemmascarar a l'autèntica violència. Una violència que encapçala la cotidianitat de les nostres vides i que emana de la mateixa estructura del poder.

No pretenem formular una teoria única dels actes de violència (molts cops es tracta d'actes contra-violents), sinó que únicament proposem una reflexió sobre el tema per tal d'evitar possibles anàlisis simplistes. Una síntesi molt resumida d'aquest film estaria continguda en el propi manifest inicial i que es tracta d'un recull d'una de les Idees d'en Malatesta:

«Tot sovint, contra la violència no existeix altre mitjà de defensa que la pròpia violència, però inclús aleshores, no és violent el que es defensa sinó el que obliga a altres a la necessitat de defensar-se; no és violent el que recorra a l'arma homicida contra l'usurpador armat que atempta a la seva vida, a la seva llibertat i al seu pa. L'assassí és el que posa als altres en la cruenta necessitat de matar o morir.»

Quico Sabaté

16 mm. 27'. Magnètic. B/N. 1980
Guió i realització: Collectiu Penta
Disseny gràfic: Jordi Artigas

Locució: Kepa Acha

Música: EFFE

Cançó: Ramón Muns

Interpretada per: Francesc Jané i Grup d'Acció Teatral (GAT)

El curt-metratge «Quico Sabaté» té com a fil argumental el darrer viatge que Quico va fer a Barcelona, on mai hi arribaria, doncs després de nombroses dificultats, una patrulla de la guardia civil i el «somatén» acabaria amb la seva vida a Sant Celoni el 5 de gener del 1960.

Junt amb aquesta trama argumental es recull a la pel·lícula una sèrie de flash-back, tot recordant d'on venia la represió —la càmera es recrea amb la imatge de Franco visitant Barcelona— i la resposta que se li donava —impremtes clandestines, atracaments, crits de llibertat, etc.—. Tanmateix, tres persones intervenen tot parlant del personatge central i analitzant l'aspecte humà, l'estratègic i valorant l'activitat que Sabaté dugué a terme. Marcehí Massana —guerriller a la zona de Berga fins 1950—, Eduard Pons i Prades —historiador de la guerrilla espanyola— i Abraham Guillen —teòric de la guerrilla urbana— col·laboren a perfilar la imatge d'aquest personatge.

CINE VALENCIA I ARAGONÈS

Carles Salvador (Elogi a un xiprer)

16 mm. 30'. Magnètic. 1979-80

Realització: Alfred Ramos i Joan Vergara

Producció: Comissió Pro-homenatge «Carles Salvador» i Acció Cultural del País Valencià

Guió: Francesc Pérez Moragon, Alfred Ramos i Joan Vergara

Fotografia: Mario Marco, Jesús del Val i Alfons Alvarez

Monegros

35 mm. 28'. 1969

Guió i realització: Antonio Artero

Producció: Films Documento 1969

Música i lletra: José Antonio Labordeta

Fotografia: Raul Artigot

Muntatge: Maruja Sierra

Estudi sociològic: Enrique Grilló

J. Molina-Foix a «Nuestro Cine» analitza aquesta pel·lícula en els següents termes:

«...*Monegros*... concebuda com a antípoda del documental tradicional però tanmateix subjecta d'una forma original i aguda a les seves normes habituals... Artero du a terme una anàlisi global, distant, desenfadada, gens interpretativa, d'una realitat crispada que no es pren transcendentalment —al vell estil— seriosament i sobre la que ens proporciona un seguit de dades disperses que introdueix al material la seva impertinent classificació i variats manejos. Amb una visió maleïda, amb la seva utilització adient d'elements que sempre s'han tractat amb un to de caduc criticisme moralista del nou cinema espanyol, Artero —suposo— que intenta amb *Monegros* partir des de zero...»

«Artero s'inscriu dins la corrent anomenada «sitgista» que segons les seves pròpies paraules es defineix com «la lluita per a la descolonització cultural, entenent el mot cultura com una totalitat, com a forma de vida i no com lo que el gramscisme i el post-estalinisme anomena superestructura.»

Sota aquesta perspectiva s'inclouen els seus treballs *Del tres al onze*, *Monegros* i *Blanco sobre blanco*. A més a més, es l'autor del llarg-metratge *El tesoro del capitán Tornado* (1976) realitzat dins l'indústria aprofitant el suport oficial al cinema infantil. Aquest film va ser manipulat per la productora i, per tant, Artero va renunciar a la seva paternitat.

En 1974 realitza *Yo creo que...* i el documental *Olavide...* Artero ha centrat el seu treball en la dinamització de les pràctiques de significació dominants, lo que ha provocat la seva marginació i desplaçament.

Condemnat durant molts anys al silenci, als darrers anys ha pogut seguir un discurs que al context espanyol s'ens pot presentar com una possibilitat real de lluita en el terreny de les pràctiques significants...» (Marta Hernández, «Contrastes»).

Obtingué la Dama del Paraigues d'Or en el XI Festival Internacional de Cine en Color. Barcelona 1969.

Participà fora de concurs als Festivals de Benalmádena, Molins de Rei, etc.
Prohibida per la censura des de 1969.
La seva exhibició s'ha fet sempre per canals paral·lels.
Presentada al Festival de Pesaro en «40 anys de cine espanyol» (1979).

Pleto a lo sol

16 mm. ampliat a 35 mm. 16'. Color. 1979

Dialogada en castellà i «cheso»

Producció: V Symposium Internacional d'Art de La Val d'Echo i Ismael González

Guió: Antonio Artero, inspirat en dos capítols de «Vida de Pedro Saputo» de Braulio Foz

Realització: Antonio Artero

Fotografia: Roberto Gómez, Pedro Fatás i J. de la Rica

Muntatge: Eduardo Biurrun

So: Fermín Pardo

Música: Luís Fatás

Interpretada per: Dionisio Sánchez, Francisco Ortega, Luís F. Alegre, Manuel Rotellar i senyoreta Orduna

Els habitants d'un poble d'Ozca han de soportar el sol de cara tant quan van a la capital com quan en tornen. Per tant decideixen posar-li un plet al sol.

Es destaca la facilitat d'Artero per fer cinematogràfic un text de difícil trapassament al cinema i que des d'ara ens assembla totalment accessible per a la seva filmació. L'habilitat del realitzador aragonés apuntava ja a un guió concís, essencial, que li havia afegit un passatge d'un altre relat molt significatiu pel seu humor. L'humor i la picaresca, ambdós destacats al llibre d'en Foz, han estat compresos i molt ben assimilats per Antonio Artero. També ha afegit alguna cosa de la seva pròpia collita que era latent al llibre: els elements poètics i costumbristes.

CINE GALLEC

Circos

16 mm. 25'. Color. 1979

Realització: Xavier Vilaverde

Producció: Equipo Imaxe

Cap de producció: Rafael Lieste

Guió: Fernando Molina, Manoel Prieto i Xavier Vilaverde

Fotografia: Xavier Iglesias i Xavier Vilaverde

Muntatge: Carlos L. Piñeiro i Manoel Prieto

Afinat d'imatge i so: Polo González Aledo

Música: Alan Stivell, Michael Jarre, Malicorne i Gwendal

Documentació: Felipe Senén, Maribel Longueira i Fernando Molina

Interpretada per: Andrea, Ana de Lima, Rosa, Pepiña, Monchina, Rosiña i Beba

A través de les seves deixes es fa una evocació de la cultura dels «mouros», segons la denominació popular que té a Galícia la cultura pre-romana.

O monte e noso

16 mm. 35'. Optic. Color. 1978

Realització: Fernando Vázquez, Mireia Pigrau i Llorenç Soler

Film que recull la lluita del poble gallec per a la recuperació de la propietat comunal dels seus monts. A través d'una sèrie d'entrevistes es manifesten les opinions dels veïns davant l'actuació dels poders públics que han ocupat i administrat (?) aquestes propietats. La intervenció dels Ajuntaments en aquesta tasca ha estat nefasta, contribuint al empobriment, a l'emigració i al desequilibri ecològic del país. El procés de producció d'aquest film significa una experiència interessant dintre el panorama del cinema marginal. Les característiques d'aquest procés son:

- 1a Decisió assembleària de la «Coordinadora de los Montes Comunales» de finançar un film amb càrrec al fons de la pròpia coordinadora i amb aportacions veïnals (estiu, 1978).
- 2a Participació del equip realitzador a reunions amb la Coordinadora, on s'arriba a un acord dels temes a tractar i la línia del film.
- 3a Rodatge del film amb la col·laboració personal dels membres de la Coordinadora i els veïns de les zones afectades.
- 4a La Coordinadora anuncia la distribució del film per tota Galícia dintre de la seva campanya general de lluita per a la recuperació dels monts.
- 5a En totes les sessions públiques on es presenta el film es realitzen collectes per a sufragar les despeses de la seva producció,

Erase unha vez unha fábrica

16 mm. 14'. Color. 1979

Realització: Carlos L. Piñeiro

Producció: Equipo Imaxe
Guió: Manoel Rivas, Santiago Romero i Carlos L. Piñeiro
Fotografia: Xesús Montero i Carlos L. Piñeiro
Muntatge: Xavier Vilaverde i Manoel Prieto
Afinat d'imatge i so: Polo González Aledo
Música: Fuxan os Ventos i José Mario Branco

A una concentració polític-festiva, un membre d'un grup de teatre comença a contar la història d'una fàbrica.

CINE ECOLOGIC

Energies alternatives (Danks Energi)

16 mm. 47'. Optic. Color. 1978. Versió catalana: CANC
Realització: Per Mannstaedt
Producció: Flip Films (Dinamarca)

En aquest film es mostren un seguit de realitzacions de diverses menes d'aprofitament d'energies renovables i descentralitzades, com els molins de vent —de moltes mides diferents—, de cases solars i cases amb sistemes de captació d'energie solar per a la calefacció i l'aigua calenta, de sistemes de producció de gas metà amb els residus de les granges, etc. Si bé el film vol demostrar les possibilitats d'aquestes tecnologies senzilles per a l'abastiment energètic d'un país com Dinamarca, el realitzador posa molt l'èmfasi en com s'han de desenvolupar i potenciar, i es basa sobre tot en la necessitat de fer-ho de forma descentralitzada, a partir de la iniciativa popular de grups de joves, organitzacions de barri, consells comunals, petits tallers, la col·laboració dels artesans i mecànics dels pobles, grangers, etc.

Per remarcar més aquesta idea de popularitzar aquestes energies i convertir-les en instruments de descentralització i aglutinadors d'iniciatives populars, contraposa exemples pràctics d'aquestes tècniques amb opinions d'una persona lligada als projectes nuclears a Dinamarca i d'un diputat al parlament danès, que menyspreen les possibilitats d'aquestes energies, la necessitat ineludible d'un determinat tipus de progrés lligat al gran consum, i afirmen el desinterès de la població en tot allò relacionat amb l'energia.

D'aquesta manera el realitzador no solament defensa l'ús d'energies renovables ensenyant-nos-en casos ja funcionant i fent-nos escoltar la veu dels que l'han portat a terme, sinó que a més a més defineix molt bé com s'han de promoure i enfocar aquestes tècniques energètiques per tal que realment serveixin a la població i no a les grans companyies energètiques.

Altres pel·lícules de Per Mannstaedt: *El poder de les centrals nuclears* (Flere Atomkraftvaerker) diversos curts per a la campanya sueca del referèndum nuclear de 1980. Fa molt poc ha acabat una pel·lícula documental sobre la pesca a Groenlàndia.

Asclepius

16 mm. 14'. Magnètic. Color. 1976
Realització: Joan Martí
Guió: Joan Simó

Asclepius era el nom d'un antic llibre que relatava una història increïble; la narració en estranyes imatges sobre el poder d'una civilització que va volguer assemblar-se a Déu i aquest mateix poder la va fer desaparèixer.

Els elements socials incidèixen sobre els homes i les coses. La societat de consum, per tal de dur a terme el seu desenvolupament, destrueix i abandona tot el que no li fa un servei directe. Al voltant de les grans ciutats s'acumulen les deixalles que van podrint poc a poc l'aire i la terra. La vida desapareix i el mar segueix la seva agonia. Els edificis creixen i el consumisme augmenta.

Per algun racó de la ciutat, la soledat de l'home. Com ell, milions d'homes que no han

trobat el seu paper en l'absurda obra del nostre temps. Qui dubti d'aquest monstruós joc, qui no accepti, no l'entengui o s'en aparti, serà marginat i separat. Coexistirà amb els altres però serà ignorat.

El film basant-se en aquesta idea, elabora un documental amb la ciutat de Barcelona com a protagonista i que estableix constanment una correspondència entre la imatge i la música de la banda sonora. Es tracta d'una tasca de recreació i muntatge on la imatge i el so el fonen en una mateixa intencionalitat.

«Molt abans d'aparèixer sobre nosaltres els bombardejios,
les nostres ciutats ja eran inhabitables.
Les inmundícies no se les emportaven pas les clavagueres
Molt abans de l'Era dels Desperdicis,
la ciutat ja era un femer.»

B. BRECHT: *Generacions marcades*

El poder de las centrales nucleares

16 mm. 50'. Optic. Color
Realització: Per Mannstaedt
Versió: castellana

Documental sobre l'era nuclear i la indústria que s'en deriva. El film tracta de l'energia nuclear explicant el funcionament d'una central, els problemes de seguretat i riscos d'accidents que en comporta pel medi ambient. Analitza també els riscos de transport de material radiactiu, les plantes de reprocessament del esmentat material i els problemes que aparèixen en el moment d'emmagatzamar els residus del urani utilitzat.

«...Algunos ecologistas se mueven por intereses políticos y no por poco dinero, y otros encubren menesteres y empeños bastardos.»

Alfonso Toran, sots-director de «Unión Eléctrica» a «La Vanguardia» (4-3-1978).

Ens diuen que l'energia nuclear es l'única sortida possible per a conservar les comoditats de la societat moderna i ens pregunten:

«Quants de nosaltres estariem disposats a acceptar una retornada a la vida en estat primitiu sense poder tornar quan volguéssim al món confortable de la societat civilitzada que hem anat construint durant segles?» (Del panflet propagandístic «Porque la Energía Nuclear» editat per FECSA «per a informar als seus empleats sobre les qüestions que planteja l'utilització de l'energia nuclear».)

La primera reflexió que podem fer d'aquest film, és ressaltar la gran importància de les seves imatges. Sembla lògic pensar que els components del equip realitzador es disfressaren de «bons nois de la premsa» i que potser aconseguiren algun tipus de permís d'alguna «entitat» fiable i respectable a nivell europeu, per aconseguir rodar les esmentades imatges.

A la pel·lícula es mostren centrals d'Alemania, Bèlgica i Anglaterra, la càmera assoleix entrar fins l'interior de la mateixa sala del reactor, és testimoni privilegiat de diferents processos tècnics de molta importància, ..., és a dir, aquest film és un document informatiu excepcional...» (JOAN GART).

CINE ANDALÚS

Tierras de Málaga

16 mm. 37'. B/N. 1979

Producció: Agricultors i ramaders de la Vall del Guadalhorce

Guió, realització, fotografia i muntatge: Cooperativa de Cine de Málaga

Música: Joan S. Bach i Joselito

«...La idea de fer una pel·lícula sobre la situació que es troben els agricultors i els ramaders de la Vall de Guadalhorce, sortí d'un grup de treballadors d'aquesta zona, que aportaren els diners per a la producció del film (mitjançant la rifa d'un vedell) i també participaren en la seva realització. Es tracta de crear una estructura narrativa que permeti incloure un ampli panorama de problemes i situacions que afecten a diferents grups laborals de la zona: petits propietaris agrícoles, masovers, colons i vaquers.

Cadascun valora la seva situació específica, expressa les seves esperances i aporten algunes solucions concretes...» (Del programa de la XI Setmana Internacional de Cine d'Autor de Benaumádena.)

«...Ve u, venen dos, venen tres, venen fins un centenar... i aparquen els cotxes aquí, un s'emporta un kilo, l'altre dos, l'altre tres.

Home, i no se'ls hi pot dir re.

Dir-li, no se'ls hi pot dir re.

I ara cada dia pitjor perquè ara ve l'estiu i aquí no para ni una llimona ni para absolutament re; i ara entre l'oliva i... passa el mateix... i entre l'ametlla, i pasa el mateix...

La gent de la ciutat no és que sigui mala gent; no és que sigui mala gent. Però es pensen que la gent del camp estem criats aquí només per...

Jo no sé en què ens confonen (...)

I es creuen que un és un babau, o no està estudiat...

Jo no sé en què ens confonen...

I no és que siguin mala gent...»

Del text esmentat (transcripció literal) ens interessa ressaltar alguns trets característics que parlen tant d'aquest text concret com del producte final al seu conjunt. La darrera narració es produeix davant d'una sol·licitud dels realitzadors a un dels personatges de la zona, un camperol de 55 anys.

La resposta és, en primer lloc, breu: no hi ha exemples ni abstraccions explicatives. El que es vol expressar es fa no d'una manera «directe» sinó de forma eufemística, sense cercar el xoc de la informació concisa sinó el poder evocador de la narració, que actua de forma progressiva i desproveïda de qualsevol dramatisme...

En segon lloc la narració funciona com un mecanisme que no té una fi definida, sinó que es va descobrint poc a poc i de forma inesperada...

L'estructura interna de la narració és totalment tradicional, en el sentit literari del mot; paral·lismes, repeticions, etc.

Finalment és destacable un altre aspecte: la ironia, que fluctua constanment. A vegades és sencillament humorística i d'altres és més aviat una lleugera distància que el narrador pren entre ell i el seu discurs.» (Coordinadora de Cine de Málaga).

Fiesta de Verdiales

16 mm. 14'. Optic. Color. 1977

Realització: Juan Manuel Calvo

Producció: Juan Manuel Calvo

Fotografia: Miguel Angel Córdor

So: Alex Villier

Muntatge: J. M. Calvo i M. A. Córdor

Interpretada per: Panda de Verdiales de Comares

Los Verdiales són cants i danses típiques dels monts de Màlaga, que és la zona situada al nord de la ciutat de Màlaga, entre la vall baixa del Guadalhorce i l'*Axarquía*.

Els nuclis de població d'aquesta zona acostumen a ser petits i dispersos. El paisatge està format per fortes endevallades i dedicat a la producció de panses i, en algun racó, també a l'oliva. La forma típica d'assentament és la de petits «cortijos» unifamiliars i aïllats, voltats de «paseros» (superfícies inclinades i closes dedicades a l'insolació i secat del raïm. Aquests «cortijos» estan mal comunicats a conseqüència de la morfologia del terreny i tan sols són accessibles senderes terroses, no aptes per a vehicles motoritzats.

Los Verdiales acostumen a ser la convocatòria de les festes alhora que són l'explosió de catarsis festives.

La música de «verdiales» és una mena de fandango de ritme molt fort, interpretada per guitarres, llaüt, cròtals, panderetes i violí, junt amb dues o més veus femenines que estableixen entre elles una mena de diàleg frasejat intensament per la resta dels elements de la «Panda» (o grup).

CA.7.9.

16 mm. 30'. B/N. 1979

Realització: Juan Sebastián Bollain i Nonio Parejo

Producció: Col·legi d'Arquitectes de Cádiz

Guió: Nonio Parejo i Juan Sebastián Bollain, sobre una idea original de N. Parejo

Tècnic de Video: Manuel Caro

So: Eduardo Acosta

Equips: José Enrique Izquierdo i José María Capote

Interpretada per: José Luis Castro, Lola Díaz, Vicente Sanz, Chus Cantero i la col·laboració especial de Juanita Reina i Antonio Andrés

A l'any 3.000 farà temps que, Cádiz haurà desaparegut. Un grup d'arqueòlegs extreu objectes d'un jaciment prop del mar, on sembla que va estar situada la ciutat. Curiosament embolicats en paper d'argent, aquests objectes són possessats en una magnífica computadora parlant, que reflecteix en imatges, so, textos, llums, etc, la informació un cop analitzada.

Al treball quotidià del gran laboratori, la parella protagonista es veu sorpresa per unes estranyes referències de quelcom anomenat Cádiz 3. A partir d'aquest moment i amb l'objecte de descobrir la veritable causa de la destrucció de Cádiz, s'iniciarà una intensa recerca que hauria de conduir a l'aclariment de l'enigma. Amb aquest pretext s'estableixen diferents contactes amb el Cádiz de 1979, amb les seves costums, els seus problemes i s'indaga en l'opinió de persones claus en la vida de la ciutat i en la política municipal, mitjançant entrevistes —vídeo— a través dels segles.

La ignorància dels protagonistes sobre el passat i l'hermetisme d'un cervell electrònic suposadament al servei del laboratori —però en realitat aliat amb una altra galàxia— engendra un seguit de situacions còmiques. Cádiz 3, es descobrirà com una part de Cádiz. (Precisament el possible futur creixament de la ciutat per la zona de Cádiz 3, i una anàlisi del mateix, és l'origen d'aquest film encarregat pel Col·legi d'Arquitectes.) El cervell electrònic es negarà a seguir facilitant informació i acabarà anihilant al director del laboratori, mentre farà gresca referent al temps.

Verament, la manca d'informació sobre Càdiz 3, sobre la manera que creixarà Càdiz en el futur, i el risc que comporta (sobretot si es fa d'esquena als «gaditans») seran els veritables protagonistes de la pel·lícula.

Soñar con Sevilla

16 mm. 45'. Magnètic. Color. 1980

Film dividit en quatre curts-metratges:

«Sevilla rota»

«Sevilla tuvo que ser»

«La ciudad es el recuerdo»

«Sevilla en tres niveles»

Realització: Juan Sebastián Bollaín

Producció: J. S. Bollaín amb Beca de la Fundació March

Assessor musical: Enrique Bollaín

So: Tecnisón

La personal tasca d'investigació sobre les possibilitats del cinema com a medi d'expressió i divulgació dels problemes de la ciutat i l'urbanisme en general, culminen —de moment— amb la realització del estudi *El cine y el hecho urbano*, objecte d'una beca de la Fundació Juan March que va aconseguir en 1977, i més recentment acabada —amb dos anys de retràs— amb l'elaboració del film *Soñar con Sevilla*.

Aquesta pel·lícula és la certesa pràctica d'uns mètodes teòrics. La veu en off que figura a «Sevilla rota» ve a explicitar les intencions d'aquesta investigació: «La Constitució Espanyola parla de *participació*. Però, ¿com? Referent a les qüestions urbanes, la gent no sap participar si no és reivindicant zones verdes, demanant escoles, etc. Això està molt bé, però ¿per què més enllà d'aquets problemes a curt termini, no demanen una ciutat millor i diferent? Per què no saben, per què no s'imaginin aquesta ciutat.

Nosaltres, amb el cinema, podem mostrar-la, podem fer que veigin aquesta ciutat. Aleshores la demanaran. Puix que no es limitaran a reivindicar zones verdes. Ara voldran aquesta ciutat que han vist, que és la seva, que l'hem transformat amb el cine, i que és molt millor que la que tenen ara.

Aquesta pel·lícula intenta simplement experimentar amb les possibilitats del llenguatge cinematogràfic en aquest sentit.

CINE BASC

Betiko Borroka

(La lluita de sempre)

16 mm. 13'. Magnètic. Color. Versió euskera i castellà. 1980
Realització i producció: Xavier Zelaiaundi

A la tardor de 1979 a l'estat espanyol es va consolidant la democràcia a Euskadi, es celebra el referendun per a la concessió del estatut d'autonomia. Incomprendiblement per la resta dels pobles del estat, un sector important del poble basc s'absté.

Aquest film ens apropa, a un intent de clarificació, als representants de aquest sector del poble que «incomprendiblement» segueixen la mateixa lluita de sempre.

Biografia:

Com la resta de gent del País Basc, té que emigrar, en aquest cas a Barcelona, per aprendre l'ofici cinematogràfic.

Cursa estudis 2 anys a l'EMAV col·laborant a realitzar el curt *La baells*.

L'any 1975 ingressa a TVE en la secció de filmats. Fins a la seva dissolució participa en el grup de producció.

Col·labora també a la realització d'*Informe general* de Pere Portabella.

Textos corresponents al euskera:

1a veu en off: «Ara a Madrid diuen «com és que seguim lluitan com sempre si tenim democràcia i tenim estatuts.» «També diuen que ETA es un grup de desesperats que no tenen el suport popular.»

2a veu en off: «Les condicions per a la pau ja estan donades, ara Madrid té la paraula.»

Entrevista a Monzón:

Pregunta: «Per què un sector important del poble basc continua lluitant amb els mateixos mètodes de sempre.»

Resposta: «Per descomptat que no és per la nostra voluntat. Això és clar. Els sectors Abertzales com Eta o Herri Batasuna, no estan avui per la independència, avui es pot signar la pau amb els punts de Kas.»

Pregunta: «Si el govern espanyol pactés els punts de Kas, es depositarien les armes.»

Resposta: «Ara mateix. Si això fos així no es trigaria un minut a silenciar les armes. Tanmateix han de saber que el que avui es possible, demà pot deixar de ser-ho.»

Ez

(No)

16 mm. 12'. Magnètic. Color. 1977. Versió castellana
Realització: Imanol Uribe
Fotografia: Javier Aguirresarobe
Muntatge: Julio Peña

Conseqüència de la central nuclear de Lemóniz. Estudi de la possible il·legalitat de la seva construcció, perillositat, efectes físics i de terror psicològic.

Anteriorment realitzà el curt-metratge *Off* i a l'any 1980 el seu primer llarg-metratge *El proceso de Burgos*.

Euskal Santutegi Sakona

(Santuari Profund)

35 mm. 12'. Color. 1976

Guió i realització: *Antón Merikaetxebarria*

Producció: *Bizkaiko Aurrezki Kutxa*

Càmera: *Roberto Gómez*

Música: *Arza Anaiak i Coro Biotx Alai*

A partir d'un paisatge ombriu, un jove s'endinsa i atravesa la Caverna de Santimamiñe (època «magdaleniense») on contempla la cultura de l'home basc prehistòric. Al camí vers la llum, arriba a la mar, on es sumergeix a l'infinit de la seva realitat interior.

Text de la poesia que recita el personatge a l'entrada de la cova:

«Som 7 províncies.
Atenguem-nos al Fur Vell,
no ens retrem encara,
malgrat ens esgalabrin una cama
no en deixaran de brotar de noves...
Perquè nosaltres som el País Basc.»

Aquest film obtingué el Premi Especial del Jurat al Certamen Internacional de Cine Documental de Bilbao (1976).

Biofilmografia d'Antón Merikaetxebarria:

Neix a Ibaranguelua (Bizkaia) a l'any 1945.

Estudia Nàutica a Bilbao.

Estudia cine a The London Academy of Film (1970-72).

Ajudant de direcció amb Javier Aguirre.

Crític de cinema del diari Eguin.

1972 «Oldarren Surmurrak» (Remors de fúria) 16 mm.

1973 «Barrio Rekalde-Betolaza». 16 mm.

1974 «Arrantzale» (Pescador) 16 mm.

1975 «Itxas-Alde» (inacabada).

1976 «Euskal Santutegi Sakona» (Santuari profund).

1977 «Akelarre» (en preparació).

1980 «Bizkaiko Lege Zarra» (El Fur Vell de Bizkaia) 35 mm.

Ikusmena

(Paisatge)

35 mm. 12'. Color.

Realització: *Montxo Armendáriz*

Producció: *Emergencia P.C.*

Fotografia: *Javier Aguirresarobe*

Música: *Alberto Iglesias*

Interpretada per: *Mirentxu Lumbreras, Maruja Cabañas, Luis Mendigutxia, Aurora Mo-
neo, Manolo Monje*

Una nena recorda durant l'entrega de premis d'un concurs de pintura al col·legi, com va arribar a pintar el quadre que ha presentat. Professors i familiars, tracten de modificar a la pintura de la nena aquells aspectes d'ella, que identifiquen la seva manera d'esser o de viure.

1er premi de cinema basc, apartat de ficció al Festival de Bilbao.

Ikuska n.º 3

35 mm. 10'. Color. 1979

Guió i realització: Antton Merikaetxebarria

Producció: Bertan Filneak 1979

Fotografia: Xavier Aguirresarobe

Aquest film és un intent de denúncia del caos urbanístic de Bilbao. Presenta una gran riquesa plàstica acompanyada per un fons musical escaient.

«...Amb la presència a les pantalles del nostre país dels primers *Ikuskas*, es pot parlar amb fonament de la creació d'una infraestructura de cinema autènticament basc...

Amb això s'ha demostrat que es pot crear una «indústria» a nivell de producció, distribució i exhibició des de posicions pròpies i amb artistes i tècnics propis...

Crec que l'embrió de cinema basc encara ha d'adquirir forma definitiva, que està encara per fer malgrat que, sense caure a paral·lismes falsos, cal saludar quantes experiències aboquin per la seva materialitat definitiva. La resposta, òbviament, se situa dins d'un procés de transformació social que la pròpia societat li té assignada i mostrant al món, a la seva manera, l'estat de postració en el qual s'hagi sotmès l'ésser humà, mitjançant un llenguatge apropiat a una determinada situació històrica. I en cas de dubte, assaig una mica «d'estil», sorprendre a la gent. Establir el dret propi a la imprevisible. Els *Ikuskas* ho han fet i per això hem de felicitar-nos tots...» (*Antton Merikaetxebarria al full de la Filmoteca Nacional 3-9 de març de 1980*).

Obtinguè la «Concha de Oro» al Festival de Sant Sebastià a l'any 1979.

PER CONFIRMAR:

Ikuska n.º 8 de Koldo Larragaña

Ikuska n.º 9 de José Julián Bakedano

SESSIÓ ESPECIAL

La caza de brujas

35 mm. 37'. B/N. 1966-67

Argument i realització: Antonio Drove

Guió: Antonio Drove, Ramón G. Redondo i Waldo Leirós

Producció: E.O.C.

Fotografia: Antonio L. Ballesteros

Ajudant de realització: Miguel Cordomí

Muntatge: Ana Maria Romero-Maschen

Interpretada per: Conchita Gómez Conde, Miguel Picazo i actors no professionals.

Veü: J. M. Prada

«...La pel·lícula *La caza de brujas* fou realitzada a l'E.O.C. durant el curs 66-67. Fou aprovada normalment i es van fer algunes projeccions privades, dins del recinte acadèmic per alumnes de l'E.O.C., crítics i professionals del cinema. Després, a conseqüència del canvi de direcció de l'E.O.C., la pel·lícula fou prohibida i segrestada il·legalment, és a dir, incomplint el reglament acadèmic. Ni jo mateix, com a director de la pel·lícula, vaig poder veure-la o ensenyar-la a ningú.

La caza de brujas va poder veures públicament per primer cop al Festival de Figueira de Foz (Portugal) el setembre de 1980.

Aquesta còpia, després d'haver reconstruït el negatiu al 1977, correspon a la versió original reconeguda per mi, i tal com la vaig fer ara fa 14 anys.

Pitjor sort ha patit *Historia del suicida y la monjita*, realitzada al 1966 i projectada públicament al «Festival Internacional de Escuelas de Cine» de Sitges 67. L'única còpia existent va desaparèixer durant una estada meua no voluntaria a la D.G.S. (Dirección General de Seguridad). El negatiu d'aquest document acadèmic fou destruït per la direcció de l'E.O.C.

A *La caza de brujas* es presenta un col·legi religiós que té la missió de formar militants i futurs dirigents de la societat. El seu «estil de vida» queda explicat pel Pare Espiritual: «Déu quan va crear-nos no ens va dotar a tots per un igual: va donar a uns més i a uns altres menys, en una diversitat admirable». Els alumnes són els privilegiats, els elegits per Déu per la seva Glòria i per a perpetuar aquesta «diversitat admirable» que nega la lluita de classes. Un fosc incident es produeix al WC. Els protagonistes són nens de tretze i la ideologia del col·legi mantén que «la castitat ve de casta i no podem permetre que el pecat faigi les seves amargantes arrels entre nosaltres». La persecució comença.

La caza de brujas és la història d'uns interrogatoris, d'unes relacions, d'unes traïcions, fins que es restableix la Moral dels opressors. Vaig intentar ensenyar com la represió pot fer-se quasi sense violència. Els perseguidors, els botxins no necessitaven pas ser uns monstres, ni tan sols males persones. Simplement succeïa un fet tràgic, sense sortida: els perseguïts es defensaven, però la represió estava interioritzada. Els perseguïts combregaven amb la Moral dels perseguidors, acceptaven com a bò el codi dels seus enemics i, sentint-se culpables, la seva lluita sols podia acabar en l'autodestrucció.

Vaig reaccionar en aquesta pel·lícula contra el tipus de ficcions de l'esquerra que es feien en aquella època contra el que jo anomenava naturalisme degradat i autocomplaent, molt sovint guarnit amb salses hermètiques i simbòliques que permetien mostrar als festivals estrangers la magnanimitat de la censura franquista, que dificultaven l'accés i la

comprensió als nostres espectadors populars: «els dolents eren molt dolents (jel ex-alferes provisional amb bigotet!), tan dolents que no es podia lluitar contra ells, que eran irresistibles, i, ahora, els bons, el bon noi d'esquerra, era tan bò jera tan víctima!»

(Brecht va dir: «No s'és bò per ser víctima. S'és víctima per ser feble.»)

Jò vaig intentar fer a *La caza de brujas* una crítica de la ficció d'esquerres, des de l'esquerra. Anys més tard vaig trobar una frase de Brecht que m'agradaria posar ara a la pel·lícula, baldament fos 14 anys després: «Més important que assenyalar l'injust que és cometre injustícies, es assenyalar l'injust que és soportar injustícies...» (*Antonio Drove, novembre del 80*).

CINE CATALÀ

Independentzia

S 8. 30'. Color. 1979

Realització: Antoni Martí

Guió: Antoni Martí i Quim Monzó

So: Quim Sota

Operador: Antoni Martí

Textos fonamentals: Imma Tubella i Eduard Vinyamata

Veus: Ernest Costa i Isabel Torres

«...La pel·lícula és sobretot un homenatge impressionant a l'independentisme basc des de la perspectiva catalana. La realitat d'Euskadi se'ns presenta d'antuvi com un poble festiu i és a través de l'exercici de les seves tradicions, costums, esports peculiars o gastronomia, en una deliciosa panoràmica d'una Euskadi en pau i acollidora. La frustració de la realitat del país, però es va endinsant progressivament a la crua realitat de la guerrilla urbana, la revolta d'alliberament nacional, a través de fonamentals aportacions de dades en relació amb l'idioma, les ikastolak, la població infantil, el boom cooperativista, el naixement del nacionalisme modern, etc...» (Albert Abril, «Avui»).

D'un roig encès: Miró i Mont-Roig

16 mm. 30'. Magnètic. Color. 1980

Realització: Josep Miquel Martí i Rom

Fotografia: Llorenç Soler

Muntatge i so: Joan Martí

Altres col·laboradors: Francesc Martí i Glòria Alsina

Cançons: D'en Raimon

Quan hom veu «D'un roig encès» sen vocació de «relator»: de relatar les relacions que provoquen les imatges. Podria haver dit sencillament que la pel·lícula d'en Martí i Rom se centra en una entrevista al pintor Joan Miró, entrevista que va precedida, espargida i epilogada de diferents aproximacions al vincle del artista amb el poble de Tarragona. Però aquest hauria estat, més aviat treball de *delator*. Sempre he tractat de no jutjar, sinó d'exposar, sobtar, provocar, commoure, moure, instigar, suggerir... Perquè una pel·lícula no és només el que ens mostra, sinó també el que sugereix... Així, un espectador como ara jo no necessàriament ha de ser un crític.

La tasca inicial d'en Martí i Rom ha consistit en indagar i estudiar, fonamentalment, l'obra pictòrica d'en Miró que fa referència a Mont-Roig. La tasca primordial, és a dir, la tasca cinematogràfica, no ha estat altre que *mostrar i demostrar* la seva hipòtesi: no es pot entendre la creació mironiana sense Mont-Roig, no es pot entendre els seus estels, les seves llunes, les seves constel·lacions, les seves línies, les seves taques, els seus colors... sense Mont-Roig, sense les canyes, sense les hortes, sense les masies, sense el mar, sense la terra, sense el cel, sense els arbres de Mont-Roig.

Per tot això —i a part de lo estrictament biogràfic— Martí i Rom *ha seguit i perseguit*, amb una voluntat singular, aquells paratges de Mont-Roig, que els ulls de Miró estructuraren i la seva mà plasmà. *Ha aconseguit* els enfocs justos, els mateixos: la rea-

litat de referència es desprèn de la continuïtat de fotograma i cuadro, la realitat de referència —certament— é l'àmbit de Mont-Roig. (Raúl Ruiz a la revista «Nueva Lente», núm. 100).

Participant al «Festival de Benalmádena» del 79.

3er Premi de curts-metratges a la «Setmana de Cine de Barcelona» del 80.

Fang de Terrissa

16 mm. 30'. Magnètic. Color.

Realització: Lluís Garay i Joan Mallarach

Producció: DFFB, 1979

La ceràmica popular, com tantes d'altres formes de producció artesanal, va desaparèixer, o bé es codifica en formes purament decoratives. Actualment, de tot aquest món terrisser, només en resten uns quants vells artesans, últimes anelles de la cadena de generacions d'homens que crearen les formes tradicionals —encara que no fixes— de la terrisseria catalana: cànirs, plats o cassoles que, encara, molts de nosaltres hem vist i fet servir a les nostres cases.

El cinema és un mitjà doblement privilegiat per a rescatar aquesta riquesa. Pot enregistrar i mostrar les formes, els detalls, els colors, els matisos, la bellesa... i també pot mostrar el procés ocult de confecció. Aquest procés no consisteix solament en les etapes de fabricació: la saviesa en l'extracció i preparació del fang, l'amorosa habilitat de les mans al torn, els secrets del secat i del cremat i la imaginació i ingenuïtat de la decoració de cada peça. Una part important d'aquest procés és també l'estreta relació del ceramista amb el seu treball, el goig que hi té, el lloc central que ocupa aquest ofici en la seva vida i el seu espai; això, tant si parlem de l'artesà solitari, només acompanyat dels seus objectes i del seu torn, com si ens referim a una família sencera de terrissers, tots integrats al procés del taller. Volem dir amb això que hi ha un estret lligam entre la vida, el treball i el producte, últim testimoni de quan la vida econòmica era més senzilla, amable i humana. Del valor d'aquesta manera d'entendre la vida i dels seus productes és del que hem volgut deixar-ne constància.

Per això anàrem a La Bisbal, al Baix Empordà, i a Agost, prop d'Alacant. A La Bisbal, filmàrem en Lluís Cornellà, que fa terrissa negra, que s'aconsegueix tapant amb cendra la boca i xemeneia del forn —un cop cuites les peces—, fins que no queda cap respirall enlloc. Així mateix, acudírem al taller de la família Salomó, que fa vaixel·la envernissada, amb una gamma senzilla de colors: el verd, vermell i el groc-palla. Per aplicar-los, utilitza una llanterna, una mena de setrill de terra, el broc de la qual s'apunta a l'objecte i, com aquell qui escriu, dibuixa ocells, flors, barques, conills o «el que li passa per la barretina» com diu ell mateix.

Biofilmografia dels autors:

Lluís Garay: neix al 1945 a Girona; estudis a l'escola de cinema i televisió de Berlín Oc. des del 1973 al 1977. Filmografia: al 1975 *Menschen Fresser*, al 1976 *Alborada*, al 1978 *Detrás del sueño*, al 1979 *Fang de Terrissa*.

Joan Mallarach: neix al 1948 a Sant Pere Pescador; estudis a l'escola de cinema i televisió de Berlín Oc. des del 1973 al 1977. Filmografia al 1976 *Alborada* al 1977 *Del yugo y del canto*, al 1979 *Fang de Terrissa*.

Els dos han col·laborat a la realització d'altres pel·lícules.

1er Premi de Curts-metratges de la «Setmana de Cine de Barcelona» 1979.

Les energies

16 mm. 23'. Magnètic. Color. 1979

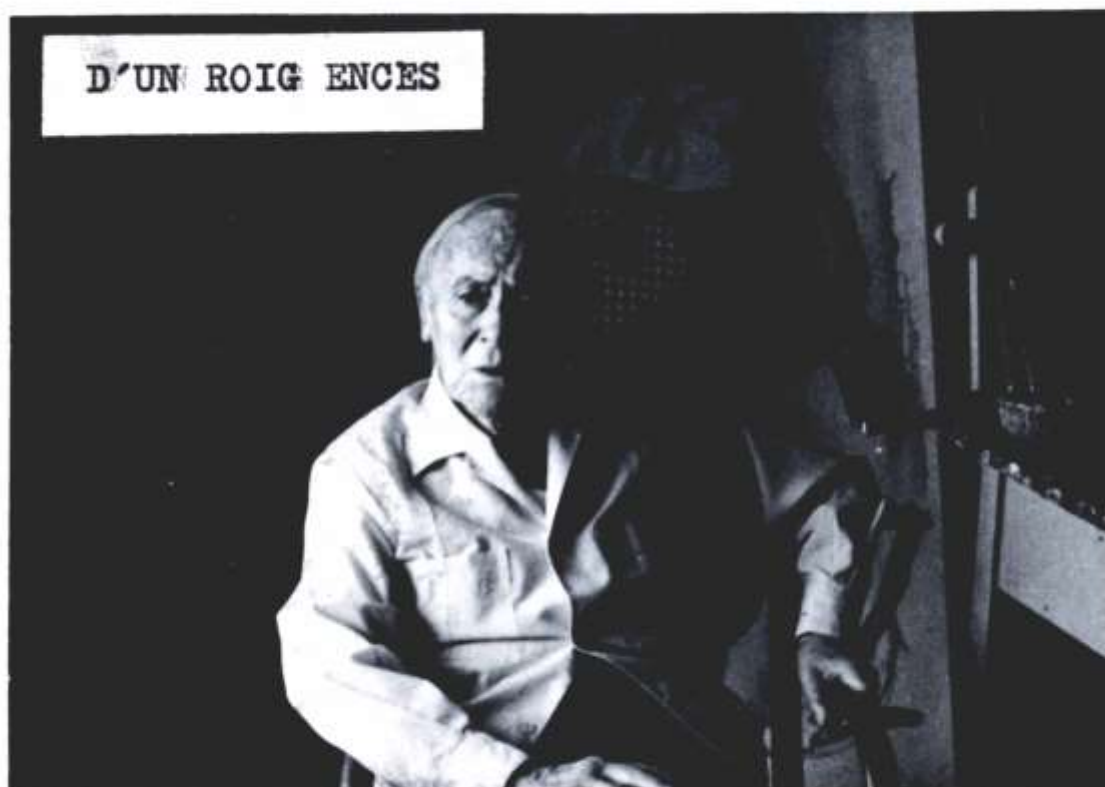
Realització: Cooperativa de Cinema Alternatiu

Producció: Roca i Galés

Aquesta pel·lícula comença amb la referència del mite de Prometeu en la qual s'evidencia com la possessió del foc generava poder. Reflecteix també com la societat esclavista es basava en la sobreexplotació de la energia muscular dels esclaus i com l'abolició de l'esclavitud pel cristianisme suposà la primera gran crisi energètica.

Les energies s'articulen en tres grans blocs: l'exposició detallada de les diferents fonts d'energia, l'utilització percentual d'energia per sectors i la crisi energètica actual junt amb l'exposició de les energies alternatives.

«La filmació d'aquest discurs ideològic es realitzà utilitzant components diferents (trancant amb l'ortodòxia del documental), doncs junt al material d'arxiu i les imatges reals podem trobar seqüències diverses de dibuixos animats i inclús d'altres en les que es produeix una *recreació* contextual (cavernícoles). A nivell cinematogràfic cal destacar l'excelent utilització dels dibuixos animats i també la reconstrucció d'un possible discurs entorn la crisi energètica... Aquest discurs és la relaboració i muntatge de diferents textos o declaracions d'agents del poder...» (Joan Gart).

PER A MÉS INFORMACIÓ

SOBRE LA «CENTRAL DEL CURT»:

«CINEMA 2002» n.º 20 p. 68, n.º 38 p. 58, n.º 40 p. 18, n.º 61-62 p. 101
«DIRIGIDO POR» n.º 51 p. 6, n.º 64 p. 42, n.º 74 p. 60

SOBRE LA «COOPERATIVA CINEMA ALTERNATIU»:

«CINEMA 2002» n.º 20 p. 68, n.º 35 p. 50, n.º 39 p. 64

CICLES PRINCIPALS DEDICATS A LA «CENTRAL DEL CURT»:

- * SETMANA CINEMA BARCELONA — octubre 78
- * FILMOTECA — febrer 78
- * BENALMADENA — novembre 78
- * BENALMADENA — desembre 79
- * FILMOTECA — maig 80

«CENTRAL DEL CURT»

Rambla de Catalunya 122 pral. 2ona.
BARCELONA
Telèfon: 218 83 81, de 10 a 13.